

5

והקרא אלי משה ודבר יהוה אלי מאהל מצעד לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם קרוב קרוב מכם קרבו ליהוה מן הקרובים מן הקרובים ומן הקרובים את קרובכם: אם עלה קרובו מן הקרוב וקרובים קרבו אל שפת אהל מצעד קרוב אתו לרצונו לסגור יתה: וסמך ידו על ראש העלה וקראה לו לבשר עליה: ושחט את ידו הקרוב לסגור יתה והקריבו בגי אהרן הקהנים את הדם חרקו את הדם על המזבח סביב אשר שפת אהל מצעד:

כזא וקרא

6

(ב) אדם כי יקריב מכם, כשיקריב, בקרבות נדבה דבר הענין. אדם, למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגול שהכל היה שלו, אך אתם לא תקריבו מן הגול.

והוא (א)

7

(כ) אדם, לרכוח את הגרים שהם מקבלים ברית כישראלית ולרכוח אפילו גרים, ואף על גב ד"אדם" משמע כאן ישראל, מיהו מדכתיב אבותיה "מכם", דמשמע: מכם, ולא מאמות אחרות, והוי מיעוט אחר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ורבי גוים, וכן אמרין בעלמא: איש איש (להלן כב יח), לרבות גוים שנודרין נודרים ונדבות כישראל.

והוא (א)

8

והדבר יהוה אלי משה לאמר: דבר אל אהרן ואלי בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל וכן יהגד כישראל אשר יקריב קרבו לכל יגדריהם ולכל יגדוהם אשר יקריבו ליהוה לעלה: לרצונכם תמים וקרוב בקרבכם ובעינים:

כזא וקרא

9

וכוננת הדברים הוא מה שבארתי לך, שכך הוא אומר כי המטרה הראשונה אינה אלא שתשיגוני ולא תעבדו זולתי, והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם, והצווי הזה על הקרבן והפניה לבית לא היה אלא בגלל הסגת היסוד הזה, ובטבילו הועברו אתם העבודות לשמי כדי שימתו עקבות עבודה זרה ויתבסס יסוד ייחודי.

ומה שכתבתי
 נספח אלקי
 סבב אל

10

והנה הם רברי הבאי, ירפאו שבר גרול וקושיא רבה על נקלה, יעשו שולחן ה' מגואל, שאיננו רק להוציא מלבן של רשעים וטפשי עולם.

כזא וקרא

וידבר יהוה אלי משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מזבחה על המזבח על ההללה עד הבקר ואש המזבח יקד בו: ולבש הכהן מדו בד ומכנסיו בד ולבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: וקטט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אלי מוחץ למחנה אל מקום סהור: והאש על המזבח יקד בו לא תקפה וקטר עליה הכהן עצים בקר ובקור ושרף עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: אש תמיד תקד על המזבח לא תכבה:

כזא וקרא

2

קרא. מצות הרמת הדשן

שיסיר הכהן הדשן בכל יום מכל המזבחה וזהו שנקרא "תרום הדשן". שהיתה נפשית בקל-יום. שנאמר, ולבש הכהן מדו בד וגו'. והרים את הדשן.

ששרשי סגוה זו, מה שכתבנו למעלה: להגדיל כבוד הבית ולהקדרו בקל-יולתנו מן השעם ששפרנו שם. ונוי הוא לפונט לסגות הדשן ממקום שראוי להדליק בו האש. ועוד שהאש דולק יטה דשאין פתחיו דשן.

כזא וקרא

3

(ד) ופשט את בגדיו, אין זו חובה אלא דרך ארץ! שלא ילכלך כהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהם תמיד, בגדים שבישל בהן קורה לרבו אל ימוזג בהן כוס לרבו, לכן: ולבש בגדים אחרים, פחותין מהם. והוציא את הדשן, הצבור בתפוח" כשהוא רכה ואין מקום למערכה, מוציאו משם, ואין זה חובה ככל יום, אבל התרומה חובה בכל יום.

כזא וקרא

4

כתוב בספר ר' יהודא ברזילי משום דתנא בפ"ק דיומא" בכל יום היו תורמין המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו בין לפניו בין לאחוריו, וביום הכפורים מחצות, וברגלים מאשמורה הראשונה, וכשנזכר הקב"ה אותן עונות שהיו משמשין לפניו במקדש בסוף משמורה ראשונה ובחצי הלילה ובתחלת האחרונה כביכול אין שמחה לפניו

כזא וקרא

יותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם" כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה וכדיבור וכמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא ויביא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדיבור, וישורף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה¹³, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו כנפשו כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו בגופו וכנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישורף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכופר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות¹⁴ להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו¹⁵, וקרבן התמיד בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד, ואלה דברים מתקבלים מושכים הלב כדברי אגודה¹⁶.

13

"עצי שטים עומדים" (לעיל כו טו), שעומדים לעולם ולעולמי עולמים, וגם כן לא נפל דבר מהם ביד האויבים, על היפך מה שקרה למקדש שלמה וכליו כמבואר בחרבן בית ראשון על ידי נבחראדני שלא נזכר שם¹⁷ דבר מעיני משכן משה רבנו ע"ה. משכן העדות, סיפר מעלות זה המשכן שבשבילם היה ראוי להיות נצחי ושלא ליפול ביד אויבים: ראשונה, שהיה משכן העדות, שהיו בו לוחות העדות; ב', אשר פקד על פי משה; ג', שהיתה עבודת הלויים ביד איתמר, כי אמנם משמרת כל חלקי המשכן ביד איתמר היתה; ד', ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה, שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים וצדיקים שבדור, ובכן שרתה שכינה במעשי ידיהם, ולא נפל ביד אויבים, אבל מקדש שלמה שהיו עושי המלאכה בו מצורי אף על פי שרתה בו שכינה נפסדו חלקיו, והוצרך לחזק את בדק הבית¹⁸, ונפל בסוף הכל ביד אויבים, אבל בית שני שלא היה בו גם אחד מכל אלה התנאים לא שרתה בו שכינה, ונפל ביד אויבים, כי אמנם בית שני לא היה "משכן העדות" שלא היו בו לוחות העדות, ולא פוקד כי אם על פי כורשי ולא היו שם בני לוי, כמו שהעיד עזרא באמרו "ואבינה בעם ובכהנים, ומבני לוי לא מצאתי שם" (עזרא ח טו), ומן המתעסקים בבנינו היו צידונים וצורים, כמבואר בספר עזרא¹⁹.

ספורי מקוץ

12

מעשה ששאל מדרטוסוס הרשע את רבי עקיבא איזו מעשים נאין של הקב"ה או של בניו. איל של בני נאים, איל מדרטוסוס דרי השטיז הארץ יכול אדם לעשות כיצא בהם, איל רע לא תאמר לי כדברי שהיו לסעלה מן הבריות שאין שולטין עליו אלא אמר דברים שרם מצוין בבו אדם. איל למה אתם מלין. איל אני הייתי יודע שעל דבר זה אתה שואלן ולכן הקדמתי ואמתי לך שאעשה בני אדם נאים משל הקב"ה. הביא ל רע שכלים ותלסקאות איל אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה ידי אדם. איל אין אלו נאים יותר מן השכלים. איל מדרטוסוס אם דא חסין במלה לס אינו יוצא הולד מולד סמעי אמו. איל רע ולמה שורח יוצא עמו והוא חל כבמנו ואמו תוחבו. ומה שאמרה אומר למה אינו יוצא מולד לפי שלא נ הקב"ה את המצוה לישראל אלא לבקש אתם בהם. ולכן אמר דוד (תהלים י"ט) כל אמת ה' צדקהו.

ענין תנאים

14

הוא דהוה קאמר ואויל כי רחמתין הוה עויזא אפותיא דספסרא שביבן השתא דלא עויזא רחמתין פוריא בר שיתין גרמדי לא מני לן אמר רב הונא קראי כתיבי מעיקרא כתיב "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת" ותניא ארון חשעה וכפורת טפח הרי כאן עשרה "וכתיב "והבית אשר בנה המלך שלמה לה' ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלושים אמה יבתיקוהו ולבסוף כתיב "כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי איוה בית אשר תכנו לי וגו'

ענין ינה

16

ונתתי לך, סיכן שלא ירשו ישראל את ארץ כנען מאכותיהם אלא בזכות הבטלה, קל סנת כן ניתנה הארץ לאברהם קל שיכול, ועל כן ניתנה ליצחק וליעקב קל שיכולו, ועל דבר זה צוה הקב"ה ליהושע ליסול את ישראל כעת שבאו ליכנס לארץ, שאלמלא לא היו סולין לא היו יכולים להכנס לארץ. מקול עונה אלה אין זן

15
ואת כל העדה הקהל פתח אהל מועד. א"ר אלעזר כל ישראל ס' רבוא ואת אומר אל פתח אהל מועד אלא נב זה אהרן מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה. דכותרה (נתיב) ויקו המים מתחת השמים אל מקום אחד בנורת שבועולם אדם מפנה בני מלא לתוך כלי ריקן או שמא כלי מלא לתוך כלי מלא עולם כולו מים במים ואת אומר יקו המים אלא זה אהרן מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה. ודכותרה (מגני נ) ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני המלע. א"ר הן נה כמין ככרה היתה וכל ישראל עומדים עליה אלא זה אהרן מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה. ודכותרה (יטמ נ) ויאמר יהושע אל בני ישראל נשו הנה. ר' הונא אבד וקמן בין שני כדי הארון רבי המא בר הגינא אמר שמן בין שתי כדי הארון. ורבא אמר ציטמין בין שתי כדי הארון הה"ד (ע) ויאמר יהושע בזאת תדעו כי אל חי בקרבכם אמר להם מתוך שהחזיק אתכם שני כדי הארון טו יודע אני ששביטתו ביניכם. אהנו בבהמ"ק בן דתנינן עומדים צפופי ומשחתיים ורווחים. ר' שמואל בר איביה בשם ר' אחי אמר ריוה ארבע אמות בין כל אהרן ואהרן אמה לכל צד שלא יהא אחד מהן שומע קול הבירו מתפלל. אהנו לכן שגא' (יטמ נ) בעת ההיא וקראו לירושלים כסא ה' ונקו אליה כל הגוים. ר' יוחנן מלק לבשאל בשלמיה דר' תינא ואשכחיה דהוה עסיק בהדין פסוקא בעת ההיא וקראו לירושלים כסא ה' ונקו אליה כל הגוים א"ל ומהזקת כה היא אותן איל המקרא אומר (יטמ) ה' רחובי מקום אהלך. (ע) כי ימין ושמאל תפרוצי :

19

(ד) ואתם הדבקים. תגין על הק'.
רמו ק' ברכות שצריך לברך בכל יום:

בית הלאומי
סגל יאמח

21

מכם, למה נאמר מכם, אמרו מכאן שכל המקיים
מאה ברכות בכל יום כאלו הקריב קרבן, מנין מכם.

ואקול מנין מנין
מאד מיה זאב

20

(ט) מאת אדנים. כנגד מיסודים
על אדני פז. וכנגדם תקנו מאה ברכות

בכל יום: בית הלאומי
סגל יאמח

(טז) וקם העם. תגין על הקו"ף. לומר
שימאסו בק' ברכות ובבנין של שלמה
שהיה ההיכל ק' אמה: בית הלאומי
סגל יאמח

(ז) ובקומך. תגין על הק'. לומר כשיעמוד בכבוד יתפלל ק' ברכות
וינצל מצ"ח קללות ועוד שחיים, גם כל חלי וכל מכה:

21
בית הלאומי

בית הלאומי וזמנא

22

ואיש איש מבית ישראל ומדינתו הגר בתוכם אשר יאכל
קלידם ונתתי פני נקש האכלת אתיהם והקרתי אתה ספר
עמה: כי נקש הקשר פנים הוא ונתי לכם עליהם ונתתי לכם
על נפשתיכם כי יהם הוא נקש יכפר:

בזאת אמר מ"ו

22

תרעם כ יעג' ה' ביום עזה. ויה שאמר הכתוב ויקראני האענה
עמו אנכי בצרה אמר הקב"ה בשעה שבגעת צרח
לישראל והם מבקשים אהי (ג) ודא שרמון כבורי עכסם באחת
שעה אני ענה אותם שנאמר יקראני האענה
ואקול מנין מנין
מאד מיה זאב

23

והרים את הדשן כלומר אפילו אם
היה נבזה כדשן הזה כיון שעוסק בתורה הוא מתרומם שני' (כמדבר כא יט) ומנחליאל
במות. את העולה על המזבח כלומר את העולה שהיא הנשמה שני' (קהלת ג כא)
רוח האדם העולה היא למעלה. על המזבח בזכות התורה יזכה שתהיה נשמתו על
המזבח של מעלה, כי מתחילה מביאין נשמתן של צדיקים ומקריבין אותן על מזבח
של מעלה (ג) שנא' (דברים לג י) ישימו קטורה כאפך בעולם הזה אז וכליל על
מזבחך של מעלה, ואח"כ ושמו אצל המזבח של מעלה תחת כסא הכבוד שני' (ש"א
כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים.

בית הלאומי
סגל יאמח

24

אדם, זה לשון חיבה ולשון אחוה, ולשון ריעות,
אמר לו הקב"ה ליחזקאל בן אדם (ק) בן אנשים
כשרים, בן צדיקים, בן גומלי חסדים, בן שמבזין את
עצמן על כבודו של מקום ועל כבודו של ישראל כל ימיהו.

בית הלאומי
סגל יאמח